

RESUL AYTEMUR'UN RESİMLERİNDEKİ KISA ÖYKÜLER

NUR NİRVEN, M.A.

Nükleer silahlanma kabusu ve Soğuk Savaş artık sona erdi. Ama nükleer santrallerin yol açtığı yaşamsal tehlikeler sürdüğü gibi Soğuk Savaş da yerini bölgesel “Sıcak Savaş”lara bıraktı. İnsan yaşamı, en son örneğini Bosna-Hersek'te gördüğümüz gibi doğrudan tehdit altında kalabildi. Uluslar arası Kızılhaç'ın saptamalarına göre, 1992sonunda Bosna'da ölü sayısı128.000'i buldu. Eski Yugoslavya'da en az 17.000'in üzerinde insan savaşta öldü, 100.000'i aşkın insan da kayboldu. Basın yayın organlarında yer alan haberler ve görüntüler de kıyımın boyutlarının büyüklüğünü görsel olarak kanıtladı. Bu, işin bir yanı. Öte yanında ise, sonuçlarını bu denli doğrudan ve kısa sürede alamadığımız, ancak varlığını beş duyu organımızla hissettiğimiz çevre kirliliği var. Biri,şiddetin; diğeri de varacağı tehlikeli sonuçlar önceden kestirilememiş bazı gerçeklerin siyasal-ekonomik-toplumsal boyutları. Ancak ikisinde de aynı kısır döngü: insana karşı insan.

Resul Aytemur'un yaklaşık iki yıl önce başladığı dizisinde bu iki olgu karşısındaki etkilenimlerine tanık oluyoruz. Önce çevre kirliliği teması ile başlayan diziye son aylarda Bosna-Hersek Savaşı'da katılmış durumda. Dizinin temelinde yatan anlayış ise Aytemur'un insanların saflaşmasına, bölünmesine, yalıtılmasına , birbirinden gelecek tehlikelere karşı olması. Farklılıkların bir arada yan yana olmasını düşünüyor. Bu düşünün ipuçlarını yeni sergisinde yer almayan bir çalışmasında rastlıyoruz. Burada en zenginden en yoksula kadar insanları bir ateşin çevresine topluyor. Bu, belki iyimser bir bakış açısı olarak da nitelendirilebilir. Ancak ne hümanizmadan ne de filantropiden söz edilebilir. Resul Aytemur, bu resminde “divide ut impress” anlayışına karşı olduğunu, insan ve insanlık sorununa bakışını en yalın biçimde ortaya koyuyor.

Sanatçı, insanlığı tehdit karşısında bırakan savaş ve çevre kirliliği sorunlarına da aynı iyimser açıdan bakmak ister gibi. Belki bir gün insanların yapay sınırlarla belirlenmiş bir dünyada yaşamayacaklarına inanıyor. Belki birey olarak herkesin yaşadığı çevreye sahip çıkacağı ve teknolojinin gelişme adına artık zaman zamanda olsa, insana karşı değil insan için kullanılacağı günü bekliyor. Belki çocukluğundaki Malatya'nın tertemiz çevresinin özlemine çekiyor. Bilemeyiz. Bildiğimiz; bu bugün yapıtları ile hava kirliliği ve savaş sorununu ortaya koyarak çözüm yolları bulunmasının altını çizdiği. Onu iyimser bulmamıza neden olan unsurlar ise duyum, duygu ve düşünce yollarından geçerek kurduğu kompozisyonlarındaki ritim ve şiddetli renkler; kaynağını yaşamdan alan iki unsur. Ritim, şiddetli renklerle ve geometrik formlarla oluşturduğu doğa görüntüleri aracılığıyla heyecanını, umudunu ortaya koyuyor ve işlediği temanın genel karamsarlığına karşın kullandığı görsel dilin çarpıcı çoşkusu sorunların çözümsüz olmadığı yolunda bir sava götürüyor. Tartışma ve eyleme geçme etkisi uyandırıyor. Her durumun insan iradesi ve bilinci ile değiştirebileceğini söylemek istiyor belki de.

Resul Aytemur'un, kalın boya katmanları ile oluşturduğu kompozisyonlarında yalnızca kentlerdeki çevre ve deniz kirliliğini değil, bugüne kadar gözardı edilmiş başka bir yanlışı da görüntülüyor: köylerde hasat sonrası anız gibi artıkların yakılması. Böylece, çevre kirliliğinde, ekolojik dengenin bozulmasında kentlerin yanısıra köylerindeki payı olduğuna parmak basıyor. Tümü kendi içinde kısa birer öykü gibi görünen bu resimler de evrensel bir gerçek yatıyor.

**Nisan 1993,
Sanat Çevresi**